

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 65.

V Ljubljani, v torek 22. marca 1887.

Letnik XV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 21. marca.

Bankina pogodba.

„Sonn- u. Montagszeitung“ danes levite bere državnemu zboru, da od narodne banke ni zahteval denarne plače za ponovitev njenega privilegija. Ako mora angleška banka z jako zdatnimi zneski od države odkupovati svoj privilegij, zakaj bi se to naši narodni banki ne nakladalo? Toda v istem hipu, ko omenjeni list večino državnega zbora dolži, da pri novi bankini pogodbi ni nič dosegla, in levici očita, da je sicer vedela, kaj bi bilo treba od banke zahtevati, da pa tega ni hotela, naznanja na drugem kraju, da je ogerska vlada precej, ko je zvedela o sprejemu Derschattovega predloga, naši vladi telegrafično sporočila, da ogerska vlada neče nobene nove razprave o bankinih pravilih, ker je ogerski državni zbor že sprejel dotični načrt in svojih sklepov neče spreminjati. Vsled tega naši vladi ne ostaja drugega, kakor ves svoj vpliv obračati na to, da bode gospodska zbornica zavrgla Derschattov predlog, in sprejela vladni načrt. Da bi to tem gotovejši dosegla, hoče iz te zadeve napraviti kabinetno vprašanje in odstopiti, ako bi v gospodski zbornici ne dosegla nameravane premembe, ali ko bi zbornica poslancev ostajala pri svojem sklepu. Tudi banka v tej zadevi neče menda nič odjenjati, kar je po izreku navedenega lista umevno, ker ima tako mogočno zaveznico, kakor je ogerska vlada! Ali kako more po tem takem večino državnega zbora odgovorno delati za pregreške in za upiranje ogerske vlade?

Današnja seja

bila je brez posebne zanimivosti. Potrdila se je volitev poslanca Pichlerja, potem pa se je nadaljevala razprava o bolniških blagajnicah.

Zadnja seja pred veliko nočjo bo menda 1. aprila, potem pa bo zborovanje za tri tedne odloženo.

Kulturni boj.

Boj za omiko in izobraženost; toraj gotovo boj zoper razuzdanost in nevednost, zoper strast in pregreho! Tak kulturni boj bje Prusija menda že kakih petnajst let? Nič manj, kakor to. Kulturni boj v novem dandanašnjem pomenu besede je boj zoper katoliško cerkev in njeno napravo, toraj boj zoper vero in razodenje božje, ki se shranuje v katoliški cerkvi. Kristusova cerkev na zemlji je bila vedno preganjana, sedaj pod tem sedaj pod drugim imenom. Saj tako je Kristus sam prerokoval; tako se je njemu samemu godilo, toraj se tudi njegovim učencem drugače goditi ne more. Božja previdnost pa dopušča preganjanje gotovo le v prid vernim in katoliški cerkvi. „Salus ex inimicis tuis“ — neprijatelji so tebi v blagor. To se nam sicer nekako čudno in neverjetno zdí, a je vendar tako. Ako se oziramo po raznih deželah, kjer divjá še sedaj kulturni boj, vidimo, da se katoliška cerkev zbuja in vtrjuje v boji, v boji zoper nejevero in zmoto, in kakor pomlajena stopa na beli dan. Vi ste nam pot pokazali, vi ste nam orožje v roke potisnili, tako lahko govoré verni katoliki, zato bomo po tem potu tudi hodili, tega orožja se bomo posluževali v boji zoper vas in vašo cerkev sovražna načela.

Na katoliški strani zbirajo se vojščaki, da se nasproti postavijo vrejani vojni trumi neprijatelja, ki pravi, da se bojuje za omiko, izobraženost in razsvitljenje; trosi pa nejevero, zmoto, strast in pregreho ter vsako zlo nad revni človeški rod.

Že je bilo tu in tam videti, kakor da bi bili katoliki premagani, a ravno takrat se je še le prav pokazalo, da katoliki niso premagani, marveč, da so se še le zbudili in pravi pogum dobili in s srčnostjo podali se v boj. Povsod so bili med njimi vodje, kateri so zbirali raztresene, osrčevali bojazljive ter jih navduševali za boj. Združili so se duhovni in neduhovni, posvetovali so se, kako voditi boj, kakih sredstev se posluževati v boji, da se pride do zmage. Kako moč imajo verni združeni s škofi, pokazalo se je najbolj na Pruskem; katoliško središče v nemškem državnem zboru nam je temu živa priča.

Večkrat pa nastane med katoliki tam, kjer bi

bilo treba največe edinosti in složnosti, razprtija in prepir. Nabajajo se vselej taki, ki bi povsod in na vse strani radi imeli mir, njih prizadevanje je morda pošteno, ne odrekamo jim dobre volje, a modrosti jim manjka, in njih se poslužujejo nasprotniki katoliške stvari za svoje orodje, da z njimi begajo katolike. To smo videli ali brali pri zadnjih volitvah za nemški državni zbor, ko so se nekteri katoliki (!) na vso moč trudili in prizadevali, da bi katoliške volilce begali. (N. pr. tisti znani porenski plemenitaži.) Takih poštenjakov se nikjer in nikoli ne manjka, a ti dobri stvari ne koristijo, ker jim manjka potrebnega spoznanja in bi vsem radi vstregli, kar pa na svetu nikdar in nikoli ni mogoče. Dostikrat pride zamera, ker se načelom ne moremo in ne smemo odpovedati, in tukaj velja izrek: „Ne bojte se tega, ki telo umori, ampak bojte se tega, ki zamore dušo in telo v pogubljenje vreči.“

V očitnem in javnem boji je katoliška cerkev na Nemškem, v Belgiji in drugod pokazala svojo moč in je tudi zmagala.

Ali pa imamo v Avstriji kulturni boj? Imamo ga, pa tudi nimamo, kakor hočete. Imamo presvitlega vladarja, ki je veren sin katoliške cerkve. Kakor radi bi ga bili nekteri videli, kakor mnogo se je tudi o svojem času poskušalo, javnega kulturnega boja nismo imeli, še manj ga pa sedaj imamo, ker se je v marsičem v poslednjem času na bolje obrnilo, in so skušnje v drugih deželah naše državne kolikor toliko zmodrovale in je liberalizem vsakemu, kdor hoče videti, prav živo pokazal, da ume mnogo, vse razdjati in razkrojiti, a ničesar koristnega ne učiniti. Tacega kulturnega boja, kakor ga imajo po imenovanih deželah, v Avstriji nimamo. A kulturni boj vendar-le imamo, ki se je po tistem pritihtopil, po krtovo rije in spodjeda večne resnice in pravno življenje. Sovražniki katoliške cerkve izvolijo si mnogokrat drugačno orožje, po okoliščinah svojega delokroga bolj mirno in skrivno, a s tem dostikrat katoliški cerkvi hujše škodujejo, nevarnejše rane vsekajo, kakor z javnim in odkritim bojem.

Kaj neki je bilo ubrikovanje (Barbara Ubrik) o času meščanskega ministerstva Herbst-Giskre?

LISTEK.

Misli za pečjo.

Izpod Soviča, 16. marca.

Gospod vrednik! Matí zima nas te dni pod Sovičem izredno bogato s snegom obsiplje — najstarejši ljudje ne pomnijo ga toliko. V hiši, kjer jaz stanujem, zamedlo nam je v obednici nad dva metra visoko okno, da smo morali opoludne pri luči vstrezati svojemu želodecu. Blizo dvajset let gospoduje v njej naš gospod oče — in enake prikazni še ni doživel!

Na ulicah in cesti so zameti od tri do štiri metre visoki, da ljudje v „Majlandu“ — ne na Laškem — pod Sovičem, hodijo skoz „tunele“ po svojih opravkih, kakor tudi v hlev do svoje govědi. Mrliča peljali so na smučeh k sv. Lazarju, kakor nikdar preje pod Sovičem. Iz železniške postaje odmeva neprestano jok in stok železniških strojev in snežnega pluga. Siromak zaril se je včeraj s toliko silo v kup snega, da ga tri „mašine“ niso zamogle

rešiti iz zadrege, tako pripoveduje nam Podsovičevcem poštni Poljšak „s pipo“; poštni „Johann“ pa, da je od ponedeljka zvečer: „Verkehr eingestellt“.

Da mi pri takem vremenu in tolikem snegu ni lahko ostaviti sobe, se umé ob sebi; a kaj početi? spravil sem se za peč, kjer čitam, premišlujem in prevdarjam o raznem. Ravno vrinila se mi je misel o naši družbi sv. Cirila in Metoda, kateri je blag in vzvišen namen utrditi ter ohraniti Slovincem vero in narodnost, vzlasti na mejah slovenskih dežel. Pridno nabira se za njo; podružnice tekmujejo med seboj, ktera bo večjo svoto odposlala glavnemu družbenemu blagajniku. Posebno odlikuje se podružnica Premska s svojimi doneski, a tudi naša pod Sovičem ne zaostaja; nje blagajnik, daleč na okrog in še celó pri Dunajskem naučnem ministerstvu ter upravnem sodišči znani gospod „Jaka“ — odposlal je glavnemu odboru že blizo 340 gold. Le pokrovitelja nimamo; iščemo ga sicer, a v svoji ponižnosti noče nikdo vsprejeti častnega imena; enako smolo ima več drugih podružnic.

Narod naš je res siromašen, mogotev broji malo; a vendar stokrat več, nego je pokrovitelj.

V Notranjski — zavedni Notranjski — da sem prav podučen, niti še jednega ni, dasi poznam nad štiri-deset težkih veljakov v njej, ki bi zamogli po sto goldinarjev in še več žrtvovati za naš obstanek in razvoj prepotrebni družbi, in vendar bi njih „feuer- und einbruchsichere“ še zmirom imela svojo vrednost. Enako na Gorenjskem — kamor se je namenil Diogen s svojo svetilnico iskat podružnic — dosta je premožnih ljudi, ki še sedaj niso niti ustanovniki, niti letniki, še manj pokrovitelji družbi sv. Cirila in Metoda. Stotak zamoglo bi žrtvovati več Dolenjcev ter na stotine veljakov po družih pokrajinah slovenskih, Štajarskem, Primorskem itd. Tudi poznam, vsaj po imenu, več slovenskih bogatašev v Ljubljani, Gradci, Trstu, Gorici, Reki, ki se še vedno branijo častnega imena „pokrovitelj“, bodi si v tej ali drugi podružnici. Res je Slovenec ponižna stvar božja in nikakor ne hrepeni po visokih naslovih, vendar pa upam, da bodem danes ali še jutri čital o njihovem požrtvovalnem domoljubju, ki bodo za prislov „pokrovitelj“ darovali iz golega domoljubja stotak s pristavkom: „Vivat sequens!“

Gospod vrednik! Znana Vam je prislovica:

Vohunsko opazovanje cerkvenih govornikov, mnogo-kratno obsojevanje katoliških duhovnikov — tudi škofov (n. pr. Linskega)? Kaj neki civilni zakon, izvrstna liberalna (po papežu Piju IX. imenovana „lex abominabilis“) šolska postava? itd. itd. V resnici očitni, javni boj zoper katoliško cerkev bi najbrž ne bil nikoli toliko škode naredil, kakor jo je tihotapski brezvernih liberalcev. Na Nemškem vidimo duhovščino in verno ljudstvo junaško biti kulturni boj in — zmagati poživljeno in okrepčano; pri nas pa vse omamljeno, da se komaj zavedamo krščanstva — svojih dolžnost do katoliške cerkve že tako ne poznamo več, kaj še le, da bi jih spolnovali! Resnično, po meščanskem ministerstvu vtihotapljen kulturni boj nam je globoke rane vsekali, ki se še mnogo desetletij — znabiti stoletja — ne bodo zacelile — če bodo se zacelile sploh kedaj.

Še nekaj: Od kod pa to besno podpihovanje in hujskanje narodnostnega prepira, s katerim se le olje v ogenj vliva, strast in brezvernost debelo redi? Od kod drugod, kakor od tihotapskega kulturnega boja. Po njem so duhovniki, ki hočejo po zapovedi večnega učenika mladino krščanskih resnic svete vere v šoli in pa drugod v maternem jeziku učiti, hujskati, zatiralec edino zveličavne nemščine, panslavisti in Bog zna kaj še. Ta intenziven boj narodnosti zoper narodnost ta- in onkraj Litave je popolno nekrščanski in odrastek tihotapskega kulturnega boja zoper krščansko ljubezen in krščanstvo sploh.

Konečno najžalostniši sad kulturnega boja je brezverno čez vse nesramno liberalno časnikarstvo. Res je časopisje dandanes povsod pokvarjeno, brezversko; pa tako brezversko in židovsko kakor sploh v Avstriji, je pa pač malokje. Žalibog, da tudi slovenskega časnikarstva ne moremo izvzeti. Pač ni doseglo še tolike stopinje ničvrednosti in zavrženosti, kakor nemško in drugo, a za to je še premlado, najbolj pa, ker je slovensko ljudstvo še preveč verno. Pač se je že poskušalo, a — ni šlo!

Le pogledimo s kakim dopadanjem se duhovščina obrekuje, kjer le mogoče; s kako strastjo se objavljajo spisi o resničnih ali izmišljenih gogodkih, primerljive jih itd.! Le pogledimo, kako ves čut za krščansko spodobno in pravno je ugasnil in odmril pri naših časnikarjih! Saj že več umeti ne morejo, zakaj bi se ta in oni nad njih spisi spodtikali, zakaj bi se nežni mladini tako branje prepovedovalo, zakaj bi se javna nesramnost zatirala itd. Da, še ponavljam: Današnji svet zapeljan po takem časnikarstvu ne umé več in nima več čuta za večno lepo, pravno in spodobno. Ne rečemo, da v drugih časih takih topih ni bilo, pač bili so in bili so vselej, a tako splošno kakor dandanes, tega ni bilo vselej in tega mnogo, mnogo kriv je tihotapski, kulturni boj v Avstriji.

Naj bi že enkrat in skoraj čutili, koliko smo zašli od prave krščanske poti in čednosti! Naj bilo bi nam že skoraj vodilo krščanstvo s svojimi razsvitljevalnimi resnicami, ne pa liberalno, kvarljivo časopisje, ktero nam bo sčasoma še to brlečo lučico spoznanja vpihnilo ter zatrlo že pojemajoče čutilo za lepo, pravno in spodobno.

Naj nikdo ne misli, da želimo in hrepenimo po očitnim preganjanji; gotovo ne in Bog nas tega varuj, a le pokazati smo hotli, da skrivni tihotapski kulturni boj je veliko zlo, ki ima za katoliško cerkev in krščansko življenje jako žalostne posledice.

—i—

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. marca.

Notranje dežele.

V *avstrijski gospodski zbornici* dne 19. t. m. je oporekal grof Leo Thun členu 12. carinske in trgovinske pogodbe z Ogersko. Komisija gospodske zbornice je namreč nasvetovala, da naj se sklep poslaniške zbornice sprejme nespremenjen. Grof Leo Thun je imel pomislek zoper to, da bi se denarna veljava v monarhiji meni nič, tebi nič, kar zanaprej že imenovala avstro-ogerska veljava, ker to še ne stoji v nobeni postavi. Denarni minister je rekel, da Madjari hočejo tako imeti. — Prav gladko se vendar ta reč ni zmotala. Grof Leo Thun je ugovarjal zoper to že v odseku, in v zbornici je to še bolj pordarjal. Ne bilo bi nemara na škodo, ko bi se bili naši lordi bolj določno uprli ti tirjavi Madjarov. Dualizem je sicer dovršena stvar, temu se ne dá ugovarjati, a vendar ni treba še zmirom več pregraje delati med Avstrijo tostran in onstran Litave, in pri vsaki priliki prijenjevati Madjarom. Tako se je zgodilo pri vprašanji zaradi napisa na bankovcih, tako se godi tudi v drugih vprašanjih. Ko bi vlada našla krepko podporo v zbornicah tostran Litave, bi znabiti vendar ne obveljalo pri vseh vprašanjih zahtevanje Madjarov; tako pa, ker vedó, da imajo zmirom nekaj poslancev na svoji strani, tudi zmirom trdovratno svojo trobijo.

V *hrvaškem deželnem zboru* je bilo večeraj sprejeto v tretjem branji vprašanje zaradi rabe deželnih grbov. Predsednik je prečital poročilo zastran postave o Srbih, ki jim določuje avtonomijo v šolskih in cerkvenih zadevah; poročilo ima priti za dnevnim redom v obravnavo. Na vrsti je bila potem razprava o deželnozbornskih mandatih, oziroma koliko let imajo veljati. Predlagana je bila petletna veljava mandatov; poročevalec Stunković polemizuje z dr. Derenčinom, ki je stavil protipredlog. Od opozicije je govoril poslanec Zorič; za središče je govoril Kulmer. Govorila sta še Radič proti in Gjorković za pet let in pa poslednjič še Sladović proti. Predsednik je preložil sejo na 5. uro popoldne.

Poročilo *hrvaške* regnikolarne deputacije smo priobčili 17. t. m. in tudi memogredé omenili, da je neodvisna stranka v zboru predlagala, naj se razmerje med Hrvaško-Slavonsko in Dalmacijo pa med Ogersko postavi na temelj pragmatične sankcije. Povedali smo tudi, da je centum pogojno glasoval za sprejetje nuncijske, narodna (vladna) stranka ga je sprejela. — To poročilo je pa res nekaj posebnega, ker priznava, da so Madjari pogodbo prelomili, da jo izvršujejo Hrvatoma na škodo; to vse prizna poročilo ter tudi pové, da mu je znano, kako bi se dalo to odvrniti. Hrvaški „Obzor“ piše o tem tako-le: „Deputacija glasno in jasno priznava, da se državno-pravna pogodba ne izvršuje postavno in da naj reši zbor svojo nalogo s tem, da naznani ta faktum in pristavi, da to ni v redu in da se dogovor mora spolnovati. To je sicer res, nihče tega ne tají... a to je le teoretično, pa še več, je tudi zelo nevarno. Sicer pripozná teoretično, da to ni prav, a vendar privoljuje nadaljevanje tega protizakonitega ravnanja s tem, da še ne vidi potrebe, da bi se to ravnanje vstavilo po postavnem potu. Res ne vémo, kaj je deputacija hotla s tem doseči. Vsakdo v zboru je pričakoval, da bo kak član deputacije to razjasnil, kako se dá zahtevano doseči, a nikdo se ne oglasi. Ako se govori, da ima deputacija sredstev dovolj in da jih hoče rabiti o pravem času, pričakovali smo, da nam jih naznani in pové dōbo, kedaj jih hoče rabiti, kedaj namreč da bo po njegovem mnenju nastala potreba. Po našem prepričanju, pravi „Obzor“ dalje, je že sedaj taka potreba nujna, ako je res, kar se kaže v sporočilu kraljevske deputacije, da skupna vlada s svojimi naredbami sega v srce politični in narodni posebnosti te kraljevine; mi v resnici ne vemo, kaj bi morala ogerska vlada še storiti, da bi bilo treba obravnave. Deputacija ni bila poslana, da na skrivnem za-se ohrani sredstvo, marveč da pové, kako ona misli odpraviti pomote, ki so nastale v izpeljevanji dogovora. Deputacija nam pravi: Pogodba je bolna, na njenem životu so rane, a jaz véim za lek, toda ne povem ga, naj se bolnik sam muči. Človek mora nehoté misliti, da gospodje nimajo leka, a da so sklenili bolnika prepustiti osodi, ki stanuje v Budapeštu itd.“ — Ogerska se bliža propadu; Hrvatje bi se radi odtegnili, a se sedaj ne morejo, prepozno je; Madjari, ki imajo oblast v rokah, postave izvršujejo, kakor hočejo. To je vsa skrivnost. Če pa ni Hrvaška tudi mnogo zakrivila, ne bomo preiskovali.

Vnanje države.

Komaj razglašena pa že preklicana je novica, ktero je prinesel srbski „Odjek“, da je *Srbija z Avstrijo* sklenila vojaško pogodbo za vzajemno podporo.

Kakšne posledice v politiki bode imel *napad na ruskega cara*? O tem je bilo že nekaj večeraj v „Slovenec“ povedanega; ako to danes nadaljujemo, zdi se nam pred vsem verjetno, da se bode Rusija, oziroma ruski car, raje držal konservativnih vlad: Pruske, Nemčije, in Avstro-Ogerske, kakor pa repu-

blike. Dolgo časa se je že Rusija igrala z ognjem, dokler ni v domači hiši pokazal se strašni požar, ki je bil k sreči vdušen. Mogoče, da se sedaj zopet ponovi trocarska zveza. Se vé, da o tem se ne more sedaj še nič stalnega povedati. Toliko je menda gotovo, da v Bolgariji Rusija ne pojde, da car in njegov minister sta baje v tem enih misli.

Iz *Petrograda* se poroča, da so se v hiši zločincev našle bombe napolnjene s sedmimi funti dinamita in 200 s strihninom otrovjenih krogelj, potem pa štiri nabite s strelivom, in pa veliko še negotovih. Dijake še zmirom zapirajo. Pravijo, da jih je več pri zaroti vdeženih in da so mislili napraviti večji nemir, ako bi se jim bilo to posrečilo. Govori se, da je bilo veliko vojakov dejanjih pod ključ. Poglavitno zaslugo, da se je vse to odkrilo, ima oddelni načelnik tajne policije. Napadniki so že po več dni nosili bombe. Pri sodnijski preiskavi so bili predrzni. Rekli so, za njimi bodo pa drugi delo nadaljevali. Baje, da so iz južnega Ruskega in kozackih rodov. Že na pogled so vsi odurni. — Ako se potrdi, da je Degajev tudi vjet, je bržkone vse on osnoval. Nekatere plemiče, ktere so v začetku leta po raznih vojaških vzgojevaliških zatvorili, so sedaj izpustili. Nekdo izmed njih se je hotel sam usmrtiti. Zaprli so tudi častnika osobne straže in mornarskega častnika. Ta je bil zaloten v Rio-Janeiro na ladiji „Rynda“, ki potuje okoli sveta. Tudi v Odesi so zasačili nihilistično druhal, zaprli so dve ženski in enega možkega. V njih stanovanji so našli mnogo razstreliva. Mladeneč je bil slušatelj novoruskega vseučilišča, ena zaprtih žensk je njegova sestra. Nihilistična zalega je razširjena toraj po vsi Rusiji. Moskovski prvi načelnik redarstva je potoval v Petrograd. V Moskvi so namreč hoteli nihilisti dobiti pri bogati vdovi 15.000 rubljev. Ko pridejo po denar, pričakovali so jih redarji. Streljali so se, a poslednjič so redarji vendar zmagali in zločince priprli. V hiši enega teh vjetih so našli zapisnik sumljivih oseb, na kar so jih sedemdeset zaprli.

Pravih provzročiteljev napada na *ruskega cara* v Petrogradu menda le še niso zasačili. Dijaki na Nevskemu prospektu zaloteni so: Steparov, Generalov in Andrejevič; vpisani so bili še le preteklo leto. Eden izmed njih je bridko jokali; vsi pa so povedali svoja imena in rekli, da jih je njih nevednost zapeljala, da so postali orodje zločincev. Na izbero jim je bilo dano, ali umreti ali napasti cara. Vsakega je spremljal prekucuh, ki bi imel dati znamenje, kedaj bo treba začeti. — Policija je imela tudi dobri plen. Pomorski častnik, prijatelj Suhanovu, ki je bil vstreljen l. 1882, je bil zasačen na avstrijski meji in pripeljali so ga v Petrograd. Šel je iz mesta brez odpusta; pravijo, da je on poglavitno deloval pri bombah. — Tudi v Charhovu, kjer je vseučilišč, so našli sled nihilistov. Zaprli so baje nekega profesorja in več dijakov. — Na rnski meji v Granici so ruski orožniki prijeli dva topničarskega častnika, ki sta baje v zvezi z nihilisti.

Rusija ne bode *Bolgarije* iz nevarnosti vlekla, v ktero je zašla, tako piše „Nord“. Nikdar ni hotla Rusija iz Bolgarije narediti ruske pokrajine. Vojska leta 1877 je bila le zaradi kristijanov na vzhodu, in iz zgolj skazovanja milosti do Bolgarov; Rusija je hotla Bolgariji na noge pomagati. Dandanes pa Rusija ne smé Bolgarije izveči iz pogube, v ktero je zašla. Rusija ne smé spuščati se v pustolovna podvzvetja, da ostane pripravljena za ohranjenje miru. Rusija bode pristopila diplomatski delavnosti drugih velevlasti, da se tako v Bolgariji napravi nekoliko prenesljivo stanje.

Tudi sv. Oče čestitali so *nemškemu cesarju* na njegov 90. rojstni dan. Poslali so v ta namen kardinala Galimbertija v Berlin. Od vseh krajev prihajajo čestitke vladarjev do nemškega cesarja in tudi osobno so dospeli nekteri odposlanci v Berlin. Med onimi, ki so se osobno poklonili cesarju Viljemu so: Švedski prestolonaslednik z soprogo, ruski knez Mihael, nadvojvoda Oldenburški, vojvoda iz Meiningen a; potem odposlanci: general Kordova iz Španije, Ali-Nisami paša iz Turčije, Carneiro iz Portugalskega, iz Holandije general Verspik in japonski princ Komotsie.

Komisija nemške gospodske zbornice v Berlinu je nasvetovala pri cerkveno-političnem predlogu nekatere spremembe. Kedar se nastavi oskrbnik (Verweser) na kako faro, takrat duhovni predniki niso dolžni imenovati kandidata, tudi država v tem slučaju nima ugovarjati. Brati sv. mašo in deliti sv. zakramente, nima več kaznovano biti po kazenskem zakonu 11. maja 1873 in 21. maja 1874. To pa ne velja za redovnike ali njim podobne kongregacije, ki so izključene iz pruske države. Redovniki se smejo dopustiti le oni, ki se pečajo s podukom in vzgojo dekle na višjih dekliških šolah; premoženje, ktero je vlada vzela razpuščenim, a zopet dopuščeni redovom, daje se nazaj, kakor brž imajo pravico korporacije in so prevzeli pravno-veljavno dolžnost, skrbeti za vzdržanje razpuščenih udov kakega samostana. — Minister prosvete je rekel v komisiji: „Dokler ne neha strankarska politika, vlada ne upa, da bi se mir povrnil vsled tega predloga, a vendar upa, da bodo sv. oče in vsi dobro misleči katoliki zadovoljni s tem predlogom. (Kaj pa Windhorst in tovariši, niso dobri katoliki!? Na kateri strani pa je tista strankarska politika? Oj prevara!)

„Verba movent, exempla trahunt“. „Verba movent“ — v tem spolnuje „Slovenec“ vrlo svojo dolžnost in drugo slovensko časopisje; „exempla trahunt“ — v tem prepustiti moramo prvo besedo našim prvakom, vzlasti trinajsterim državnim „Slovincem“, ki se izvestno v svojem domoljubju ne bodo branili svojih volilcev vnemati za našo družbo s tem, da si pridobijo častno ime pokrovitelja Ciril-Metodove družbe.

Gospod vrednik! Teh misli sem bil danes za pečjo in, da se le deloma vresničijo — bodiva zadovoljna! Jaz mislim, da si tudi ti „Slovenec“ sčasoma pridobiš naslov pokrovitelja ter vnemaš z „exempla trahunt“ naročnike in slovenske narodnjake za blago društvo Ciril-Metodovo — umé se samo ob sebi, kader boš kaj zaloge imel v „feuer-und einbruchsicheren“, kar pa dosedaj ne vem, če je že v resnici ali le „in spe“. Kaj ne? Da, se porazumljeva!*)

*) Da, zakaj bi se ne: le zaradi spolnenja pogojev bote morali še nekoliko počakati. Vredn.

Iz *Massave* poroča „Agenzie Stefani“ dné 18. marca: Salimbeni in tovariši so prišli v Massavo, le Saroinaux-a ni med njimi. Gené misli, da bodo tudi tega izpustili; zadržujejo ga, ker stavijo se enake zahteve. Prevozne ladije „Genova“, „Baquetat“ in „San Gotardo“ so došle z vojaki semkaj.

Izvirni dopisi.

Iz Hrenovic, 19. marca. Gospod vrednik! kmalo bi bil mislil, da je „Slovenec“ nehal izhajati. Le pomislite! Prej navajen dobiti ga redno vsak dan, razun ponedeljeka, ga sedaj že pet dni nisem videl. Pa mislim, da se je mnogim naročnikom enako, če nekterim ne še huje, godilo.

Ravnokar sem zvedel, da je včeraj nič manj kot 125 mož šlo tu mimo do Postojne. Bili so najeti od raznih poštnih uradov, da preskrbé vse poštne reči. Nekdo je preračunal, koliko je moral poštni urad plačati tem ljudem, in prišel je do ogromne svote 702 gld. Toraj eden sam dan je poština stala sedem sto in dva goldinarja. — Ti prebiti sneg ti, kaj vse naredi! Ga je pa res pri nas toliko, da ga stari ljudje še toliko ne pomnijo. V nedeljo je malo deževalo, kar se je na večer burja oglasila in dež spremenila v sneg. Cele štiri dni se je neprenehoma burja z njim igrala, pa ta ples nam ni bil kaj po godu. Včeraj zjutraj je burja nehala: takrat pa se je sneg kar vsipal in tako ga imamo sedaj povsod dovolj. Da me bodele prav razumeli, Vam moram to bolj natanko razložiti. Kedar namreč pri nas burja brije in sneg vmes pada, takrat pravijo ljudje, da „kadi“. In res, kakor se dim povsod širi, tako pri nas burja dela, kedar „kadi“. Le mala špranja naj je pri oknu, pa boš čez noč že prst na debelo snega dobil; kjer je streha z opeko krita, tam ga nanese tudi čevljev na debelo skozi male presledke; ali pa celó opeko vzdigne, da ti ga pod streho tolikanj več nabriše. Gorjé popotniku na prostem v takem vremenu! Le kedar burje ni, da sneg enako mirno pada, takrat pravijo, da „sneži“, ali „sneg pada“. Tako mi je včeraj rekel nekdo: „Vendar eukrat je snežiti začelo!“ Ko sem ga začuden pogledal, popravil je: „No, da, včeraj in prej tri dni je „kadilo“.“

Zameti so velikanski, tudi po tri metre visoki. Ako ne jenja kmalo snežiti, bo treba napraviti prerove (tunele), da se zveza med hišami stori. Pri nas so bili za poskušnjo že eden prerov napravili, in se je še dobro obneslo.

Na veliki cesti pridno kidajo, pa kaj pomaga, ko novi sneg pada. Iz Postojne do Št. Petra so tudi že eden tir prekidal, a kako je drugod? Sedaj vidijo, kake zapreke so, ako tako stran od vasi napravljajo železnične proge, saj so delavci že trudni, preden prigazijo do železnične ceste.

Ljudje so pri nas prejšnji teden že sadno drevje čistili in obrezovali. Veselili so se, da bodo kmalo začeli tudi kmetovati, pa, kakor se kaže, tega veselja ne bodo še tako hitro uživali. V Vipavi bilo je menda prej posebno gorko in lepo vreme, tako, da je zgodnje drevje že cvesti začenjalo, kakor mi je pravil nek kupec. Sedaj bo Nanoš s svojo sneženo kapo toliko vplival, da se tudi tam prehitro ne bo razcvetelo. — Morebiti sporoči kaj od tam kak dopisnik! Žalibog, da so iz Vipavske doline dopisi tako zeló redki v „Slovenec“!

Zadnji teden sem bral v našem dnevniku, ktere dobrote kraška burja donáša ljudem. Jaz bi dodal še eno.

Pri tako obilnem snegu, kakor je ravno sedaj, vem, da je marsikteri gospodar skrbno pogledoval na svojo streho, bo li držala toliko snega ali ne. Gotovo so morali na mnogih krajih sneg iz streh z lopato metati. Glejte, pri nas nam pa burja to delo prihrani. Štiri dneve je vedno snežilo — pardon, „kadilo“ — pa strehe so vedno enake ostale, še le včeraj so dobile malo snežene odeje. Vidite, g. vrednik, vsaka reč ima tudi svojo dobro stran.

Iz Vipave, 18. marca. Da ima sušec zavrt rep, to pokazal je letos tudi na Vipavskem. Imeli smo tukaj dobre 14 dni sém prav lepe in tople dneve. Nekega dné je gorkomér kazal na solncu celó 32° R. Pretečeni petek, to je 11. t. m. začelo je pa po malem deževati in deževalo je do nedelje popoldne. Proti večeru nastopi burja in komaj se je dobro noč storila, začelo je mesti in medlo je z malimi

prestanki do četrtega zjutraj. Najstarejši ljudje se ne spominjajo ob tem času takega vremena. Vsa Vipavska dolina, rekel bi, bila je tri dni zagrnjena v gostem belem dimu. Burja znašala je sneg, kakor je tukaj navadno, na posamezne kupe, in naredila je na nekterih krajih po tri metre visoke zamete, in zamedla je marsiktera vrata do vrha. Lahko si je misliti, da smo bili tri dni kar ločeni od sveta, kajti ne iz Postojne, ne iz Gorice ni mogla pošta v Vipavo. Danes, upamo, da nam vsaj kdo prinese pošto; z vozom zarad velikanskih zametov tudi še sedaj ni mogoče nikamor. Bog daj, da bi to nenavadno vreme preveč ne škodovalo trti, zakaj če pozebe trta, bodo Vipavci veliki reveži.

Tukajšna čitalnica nameravala je na sv. Jožefa dan prirediti „Besedo“ v korist spomeniku in ustanovi Erjavčevi, ali zarad slabega vremena morala jo je preložiti na 27. t. m., na tiho nedeljo. Pela se bo pri tej veselici „Kantata“, ktero je v spomin ranjkemu Erjavcu zložil slavni naš pesnik, gosp. S. Gregorčič, a vglasbil g. A. Foerster. Igrala se bo tudi žaloigra: „Mlinar in njegova hči.“ Nadjati se je obilne vdeležbe.

Iz Šenturške gore, 17. marca. V svojem zadnjem dopisu sem omenil, da zima pojema, pa kakor je videti, se še le začenja, dasi je pred nekolikimi dnevi že vse v prirodi oznanovalo bližajočo spomlad in tudi pratika jo nam napoveduje. Od nedelje do danes se je nam na naši gori že nasulo snega za dober meter na debelo in ko to pišem, ga neprenehoma še siplje. Mesto spomladnih cvetlic zunaj v prirodi, ogledujemo zdaj ledene rože na oknih. Drobní tički, ki so pred kratkim časom tako veselo prepevaje razveseljevali nas, so umolknil, ter okoli pohištva klaverno smukaje se iščejo si potrebne hrane. Za vreme pač drugi ne vé naprej, kakor edini Bog, ki je sam napisal večno, neovrgljivo prakiko, koja mora točno ravnati se po njegovi sveti volji. Zato morajo vremenski preroki, bodisi človeški ali prirodninski, iti vsi rakom žvižgat.

Iz Sarajeva, 10. marca. („Zgod. Dan.“) Z zidanjem naše stolne cerkve mora se letos hiteti. Včeraj se je določilo, da bo zidanje samo gotovo v avgustu, ker tako visoko ministerstvo želi. Zato se bo tudi slikanje cerkve, za ktero moramo mi sami skrbeti, pričelo že v aprilu. V presbiteriju bote dve veliki sliki; delal jih bo slavni slikar Seitz. Tudi zvonovi bodo zato vsaj do konec maja morali v Sarajevu biti. Ali bo mogoče? Vsa notranja oprava cerkve bo gotova do druge pomladi, in mislimo, da se bo v praznik presvetege Srca Jezusovega leta 1888 posvetiti mogla.

Kar sem zadnjič pisal o novih listih, potrdilo se je še le na pol. „Glasnik franjevac bosanskih i hercegovskih“ izhaja redovito v prvi polovici vsakega meseca. A list naših „grško-iztočnjakov“ še ni zagledal belega dné. Pa če tudi pride na dan, ne mislite, da bo kaj dosti mahljejev iz jedne ali druge strani. Za sedaj je prestroga censura od vladine stranke, ktera mahljejev ne bi dopuščala. Lepo se vam priporočam in pozdravljam vse prijatelje.

Dr. A. Jeglič.

Domače novice.

(Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji.) Čast. gosp. Rok Merčun prestavljen je iz Šmartina pri Litiji za duhovnega pomočnika in kateheta v Trzišč; č. g. Marko Pakiž iz Št. Jurja pri Svibnem v Šmartino pri Litiji, in čast. gosp. Ignacij Žitnik za korvikarja k stolnici v Ljubljani. — Dekanija Vrhnika in župnija Ledine razpisani ste do 16. aprila 1887.

(Celovski knez in škof, dr. Josip Kahn), je bil 18. t. m. od Solnograškega nadškofa, ki ima posebno pravico potrjevati svoje sufragane in jim ni treba potrjenim biti od rimskega papeža, slovesno potrjen, 19. t. m. pa posvečen, ter je 20. t. m. zvečer došel na Dunaj, da se predstavi merodajnim krogom. Slovesno vmeščenje njegovo v Celovec se bode vršilo v nedeljo, 27. t. m.

(Govori v „Katoliški družbi.“) Pretečeno sredo je g. msgr. Jeran svoje govore: „O lepoti“ končal in prihodnjo sredo — jutri — govori g. Kržič.

(O dopolnjevalni volitvi odbornikov v „Matico Slovensko.“) Da se glasovi ne cepijo po nepotrebno, nasvetovali so — kakor pri drugih družbah — tudi pri „Matici“ nekteri družniki, kteri odborniki

naj se volijo letos. Po §. 12. društvenih pravil smejo izstopivši biti zopet voljeni. Umrla sta v tem času odbornika Raič Božidar pa Erjavce Franjo, odpovedala sta se gospoda Ivan Hribar pa Andrej Marušič zarad obilnih lastnih opravil, drugi so po žrebu prišli na vrsto. Gledé na to, da ima „Matica“ odbornike izvedene v raznih strokah ter po raznih mestih, svetuje se po odsekovem dogovoru, naj se o prihodnjem XXII. rednem velikem zboru dne 13. aprila t. l. za odbornike „Matici Slovenski“ soglasno volijo ti-le gospodje: Flis Janez, semeniški spirital, Kržič Anton, katehet v nunskih šolah, Levec Franc, profesor na realki, Robič Luka, deželni poslanec in bivši davkarski nadzornik, dr. Požar Lovro in Šubic Ivan, gimnazijska učitelja v Ljubljani; dr. Gregorčič Anton, bogoslovni profesor in deželni poslanec v Gorici (na mesto čast. kan. And. Marušiča), Hubad Franc, profesor v Gradcu, Wiesthaler Franc, gimnazijski ravnatelj v Kranju in Senekovič Andrej, gimnazijski ravnatelj v Novem Mestu. — Pravico voliti imajo udje vsi — ustanovniki in letniki, da le vsak podpiše svoje ime na poseben list — ali njih več skupaj — ter se volilni listki pošljejo odboru „Slovenske Matice“ do 13. aprila pred zborovim sklepom. — Kar raste, šuma ne dela, pisali smo o tej priliki lansko leto; nismo pa mislili na kako tajno tekmovanje. Kadar se voli v „Matico“, godí naj se očitno, in ako je potreba, svobodno naj se oglasi javno tudi drugi zvon, da se pokaže resnica in da se vzajemno stori, kar ima biti na čast in na korist „Matici Slovenski“!

(Velikodušni dar.) „Azienda“, avstrijsko-ogerska zavarovalna družba za zavarovanje življenja in rent in zavarovanje proti elementarnim škodam in nezgodam, zastopana v Ljubljani po g. J. Prosencu, darovala je vsim istim, kteri so izredno sodelovali pri gašenju deželnega gledišča svoto 150 gld. in sicer požarni brambi Ljubljanski 100 gld., drugim vdeležencem pa 50 gld., nikakor pa ne vzajemno zavarovalna družba v Gradcu, kakor se je poročalo po časnikih, od ktere se doslej še nikako darilo ni prejelo. Kastnerjeva hiša poleg gledišča zavarovana je bila pri „Aziendi“.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) v Postojni ima svoj redni letni občni zbor dné 25. marca t. l. ob 5. uri popoldne v Čitalnični dvorani.

(Beseda v Vipavski čitalnici), ktera bi se bila imela v soboto dné 19. t. m. na korist Erjavčevega spomenika vršiti, preložena je vsled izvanredno silovite burje z zameti na nedeljo, 27. t. m. z istim sporedom.

(Zadruzi puškarjev v Borovljah) je presvtili cesar za napravo zadružne puškarske delavnice iz svojega premoženja podaril zdatno podporo 1000 gld.

(Promet) na železnični progi med Šenpetrom in Reko se je včeraj zopet otvoril.

(Deželna vlada kranjska) razglašá z dnem 8. februvarija t. l., št. 1615, da pridejo tudi letos mladenči 4. starostnega nabora na vrsto in da tudi še v prihodnje ženitvanjska prepoved za 4. vojaški razred po § 44 do preklica veljá.

Razne reči.

— Promet. Poročilo avstro-ogerskega konzulata v Chicagi nam pové, da se je m. l. samo iz tega mesta izpeljalo 771.344 bačev moke in 143.129 bačev zmeljetega ovasa. Vsega skupaj se je iz severne Amerike izvozilo p. l. 5.245.185 bačev pšenične moke. Po tem takem ni čuda, da se pri našem žitu in pri naši moki čuti taka velikanska konkurenca; pa to še ni vse, tekmuje z nami tudi Rusija in Indija. Zato se že več let britko naši in Peštanski mlinarji pritožujejo, da gré slabo s kupčijo.

— Znani tovarnar topov, Krupp, misli, kakor poročajo nemški časniki, za svoje delavce — kterih ima 20.000 — osnovati in izdajati časopis. Morda hoče s tem zabraniti svojim delavcem, da ne bi več volili katoliških kandidatov v državni zbor!?

— Josip Ignacij Kraszewsky, poljski pisatelj, je umrl v Genovi na Laškem. Doživel je 75. leto. Pri potresu se je srečno rešil na vrt. Kakor znano, je bil Kraszewsky proti kaveji izpuščen iz pruskega zapora, vsled tega se mu ni mudilo, nazaj se povrniti. Smrt je sedaj vse poravnala.

— Svetovna razstava v Parizu. Svetovno razstavo nameravajo napraviti v Parizu leta 1889, s ktero hočejo stoletnico prve revolucije proslaviti. Ministerstvo vnanih poslov je predložilo skupnemu ministerstvu okrožnico, kakor jo mislijo poslati za

vabilo tujim vladam. Na povabilo (ne oficijelno) obljubili so vdeležbo: Anglija, Italija, Škandinavij-ska država, Kitaj in Japan. Nemčija, Avstrija in Rusija trgovcem ne bodo branile vdeležiti se raz-stave; ali bodo imele tudi tam svoje zastopnike, se še ne vé. Malo čudno bi bilo, ko bi te tri legitimne države oficijelno pomagale proslavljati revolucijo.

— Emin-paša. Iz Ugande pri Zanzibaru je prišlo 24. januarja poročilo, da je karavana Junker-jeva srečno došla k Emin-paši (dr. Schnitzler). Emin-paša se ima dobro. Emin-paša je bil v službi egiptovske vlade v Sudanskih krajih. Sedaj, ko je oblast egiptovska nehala po teh krajih, se je mislilo, da je bil umorjen. Bode se že zvedlo, koliko je mogel prestati po nezdravem obnebi in med takimi ljudmi, kakoršni so po teh krajih.

— Smrtna kazen z elektriko. V Novem Jorku v Ameriki nameravajo odpraviti obešanje hu-dodelnikov ter jih mislijo v prihodnje usmrtovati z elektriko. Ta smrtna kazen ne bila bi, pravijo, tako grozovitna, kakor obešanje, ker bi smrt nastopila brez bolečin v trenutku, ko bi se hudodelec dotaknil električne baterije.

— „Brisane stoff“. Razno se imenuje na novo najdeno razstrelivo v pruski vojni. Zoper to snov je le eno samo sredstvo, a tega nimajo ne v francoskih niti v ruskih trdnjavah. „Kar je sedaj trdn-jav na vzhodni in zapadni meji, ni nobena taka, da bi jo v kratkem ne izstrelili tako, da se ne bode mogla dalje braniti. Naj se naše razstrelivo imenuje „bisane“ ali „melinit“, kakor ga Francozje ime-nujejo, samo ime ne odločuje. Francozje vsako reč na velik zvon obesijo, pri nas se na tihem dela, in na novo se oborožuje pehota,“ tako piše „Deutsche Heereszeitung“. Leta 1741 so Prusi zmagali, ker so imeli železne nabijače za puško, dočim so cesarski imeli še lesene; leta 1866 imeli so Prusi puške na-zadavke, ki so poglavitno odločile pruske zmage, sedaj pa sami pravijo, da imajo na novo iznajdeno raz-strelivo in na novo oborožujejo pehoto. Iz zgodovine vemo, da je Arhimed dve leti branil Sirakuze proti rimskemu vojvodu Marcelu, in v osmem stoletju Arapi niso mogli Carigrada vzeti, ker jim je grški ogenj, ktereja je iznajdel Kalimak, brodove požgal; v sedanjem času, ko vse o miru govori, a se na vso moč oborožuje, sedaj ta, sedaj druga država iznajde sredstvo, s katerim se ljudje trumoma usmrte in imetje hitreje in zdatnejše pokončava. Tudi v tem je napredek.

Narodno gospodarstvo.

Dobimo li letos tudi Peronospora (trtno uš)?

Predno odgovorimo na to prevažno vprašanje, ozglejmo si nekoliko naravo tega mrčesa in način njegovega plodenja. Znano je, da Peronospora spada v vrsto tistih mrčesov, ki niso vstanu sami prebavljati svoje hrane, ampak se živé že od pre-bavljenih tvarin. Taki mrčesi nimajo niti perot, niti trupla, niti drugih ekstremitet; pri njih razlo-čujejo se samo organi, s katerimi se živé in plodijo.

Gledé organov njihovega plodenja si lahko na dvojen način predstavljamo to živalico.

Kakor hitro se je ta naselila v trti, takoj začne hirati cela rastlina. Steblo, koža, vejice in listje vse priča, da je trta okužena.

V ugodnem letnem času pomaknejo se ti mr-česi s svojimi zakrivljenimi organi do kakega še svežega dela rastline.

Iz tega razvidimo, da si išče najugodnejši prostor, kjer se najlože razvija in plodi. Če sedaj trta še ni popolnoma okužena, toraj se dovrši to v pomladnem času, ko začne lahko pihljanje vetra brezštevila semena na vse strani raznašati. Tako pade na zdravo mladiko ali list tako seme in proč je ž njo. V kaki nevarnosti, gledé tega, da so trtni kraji cele Evrope in kako lahko se okuži do sedaj še nenapaden vinograd, zadosti je, če uspomenimo le, da se ta mrčes v pol uri iz semena izleže, da v osmih dneh doraste in se razvije, in da je takoj sposoben za nadaljni plod. In kakor je zračnil prof. Cubonj, se lahko v jednom samem listu od 500 do 1000, da, celó do milijon in še več semen zaplodi.

Toda temu je še mnogo slabše: če razprši veter v poletnem času taka semena, ki jih je žival v poletju znesla na vse strani, narede se v jeseni na prvotnem prostoru nova semena. Ako pade kako tako seme na tla, ne uniči ga ne mraz, ne nevihta, zatoraj so tem škodljivjša. — Čudno to! Če tudi so daleč od rastline in od vsakterega lista, ohranijo si vendar življenje, tako, da morejo kljubovati naj-hujšemu mrazu, pa če tudi nektera taka semena poginejo, vse gotovo ne, zatoraj se vspomladi takoj pokažejo po trtjah sledi teh mrčesov; kajti zadosti je le jeden pihljaj vetra, ali potres zemlje; zadosti kaka žival, ali človek sam, ki potrese trto, takoj se ti trta okuži. Jedno samo seme pa zadostuje, da se uniči cela trta.

Če kdo misli, da taka trtna bolezen sama zgine, kakor mnogo drugih takih in enakih bolezni, in da je čisto nepotrebno, poslužiti se sredstev, da se prežene, bi jaz tukaj opomnil le na jednako krypto-gamo, ki kuži že od leta 1845 po mnogih krajih

— in če tudi jo vsako leto preganjajo z žveplom, se vendar vsako leto zopet povrne z večjo ali manjšo silo. — Ta kriptogama, ki se je v Italiji preje ime-novala „oidium“, ima veliko sličnost s Peronospora glede življenja in plodenja. Da bi toraj ta mrčes sam zginil brez vsakoršnih zunanjih vplivov, to je le nekak „pium desiderium“ (pobožna želja). V tem nas potrjuje tudi skušnja; kajti letos smo jo opa-zovali tudi že v dosedaj neokuženih krajih Švice in Grške in drugih dežel.

Če se je ta živalica v nekterih krajih pokazala in zopet zginila brez znatne škode, toraj je mogoče, da ji ni ugajalo podnebje; vendar pa zaradi tega ne smemo biti že brez vse skrbi. Kaj takega se lahko zgodi slučajno, gotovosti vendar ni nobene, kakor ni vselej verjeti meteorologičnim prerokom. („L' Ecco“.)

Telegrami.

Dunaj, 22. marca. V državni zbornici odgovarja minister Pražak na Tausche-jevo interpelacijo o tem, kaj se je vkrenilo proti kvarjenju jedil in pijač, da vlada v svojem pripravljenem postavnem načrtu na-merava skoraj ustanoviti državne preiskovalne zavode, ki imajo v zvezo stopiti s higijenič-nimi in kemičnimi zavodi, že na višjih šolah obstoječimi. Tudi se je spoznalo, da bi dobro bilo, ko bi kupčijske in obrtnijske zbornice svoja mnenja poslale. V zbornici se potem nadaljuje nadrobna debata o zavarovanji bolnih delavcev.

Berolin, 22. marca. Bakljada dijakov, 4000 zastopnikov nemških vseučilišč. Pred cesarsko palačo velikanske ovacije. Cesar se klanja na vse strani. Potem se odpoje na-rodna himna, katero cesar stoječ posluša. Tudi pred palačo državnega kancelerja so velikanske ovacije. Na burni „Hoch“ odpre državni kanceler okna in se večkratno za-hvaljuje. Pred generalnim stabskim poslopjem vrše se enake ovacije za Moltke-ja. Med bakljado cesar več sodelujočih pokliče pred se in se jim zahvaljuje za ovacije. On pravi, da ga močno veseli duh sedanjega dijaštva, ter veliko pričakuje od sedanje mladine, kajti časi so resni.

Listnica vredništva.

Naročniku iz Celjske okolice. Prejeli smo 10. marca nakaznico s 4 gl. in z besedami: „Prosim, pošiljajte mi dalje Vaš list in sporočite mi, če kaj dolžujem.“ Imena ni bilo no-benega, tudi sicer ne kakega znamenja. Komu toraj naročnino vpišemo?

Več gg. dopisovalcem: Potrp'te malo, vse pride na vrsto, a h krati ne moremo vsega uvrstiti, ker sneg je tudi pri nas zadrege napravil.

Več neznanim. Nekaj časa sem je zopet v navado prišlo, nam brezimne dopise, med drugimi tudi dobre, pošiljati. Po-navljamo, kar bi že imelo tako vsem znano biti, da takih do-pisov ne moremo sprejemati. Saj imena dopisnika tako nikoli ne objavljamo razun, če želi; potem ne vemo, zakaj bi se poštenjak skrival? Za nepoštena pa nimamo več, kakor le znani Greuterjev: „Pfui!“

Umrli so:

14. marca. Alojz Šusteršič, uradnega sluge sin, 3 leta, Hrenove ulice št. 5, škarlatica.

15. marca. Albin Terdina, mizarjev sin, 12 dni, Poljanska cesta št. 37, oslabljenje. — Jera Vertnik, gostija, 77 let, sv. Petra cesta št. 47, otrpnjenje pljuč.

16. marca. Jožef Pok, poslovođa, 28 let, Kongresni trg št. 6, otrpnjenje možgan.

17. marca. Leopoldina Nič, mizarjeva hči, 4½ leta, Hrenove ulice št. 5, škarlatica. — Ivana Bar, postreščekova hči, 18 mes., Ulice na Grad št. 4, vnetica možganske kožice.

19. marca. Jakob Minkuš, delavec, 75 let, Hrenove ulice št. 15, Pneumonia. — Reza Šetina, gostija, 78 let, Kravja dolina št. 11, Marasmus.

20. marca. Božidar Bohine, krojačev sin, 3 leta, Stermi pot št. 4, škarlatica. — Janez Šusteršič, kočjačev sin, 5 mes., Cesta na Rudolfovo železnico št. 12, spridenje krvi.

V bolnišnici:

13. marca. Janez Jančar, gostič, 72 let, Marasmus sen.

14. marca. Janez Magolič, delavec, 22 let, Tetarus. —

Janez Klemenčič, kajžar, 53 let, Erysipelas.

16. marca. Janez Suva, gostič, 73 let, Marasmus.

Tuji ci.

20. marca.

Pri **Matiču**: Schleifern, Ivankovič, Zimmer, Bleier in Oserš, trgovci, z Dunaja. — L. Kohn, trgovec, iz Jičina. — Verderber, trgovec, iz Linea. — C. Kraft, zasebnik z družino, iz Florisdorfa. — Florijan Vouk, poštni tajnik, iz Trsta. — J. Hollan, vojaški uradnik, s soprogo, iz Zadra. — Dom. Huber, zasebnik, iz Gorice.

Pri **Stonu**: Albert Labrousse, trgovec, iz Francoskega. — Julij Sobotta, trgovec, iz Berolina. — Aug. Lengenfelder, trgovec, iz Norimberka. — Lenk, zasebnik, z Dunaja. — V. Wedan, trgovec, z Dunaja. — T. Markus, zasebnik s soprogo,

z Dunaja. — Spitzer in Lebenitsch, trgovca, z usnjem, z Du-naja. — Emil Vogel, trgovec, iz Gradca. — Morie Deutsch, potovalec, iz Velike Kaniže. — M. Ogorevc, posestnik, iz Konjice. — F. Majdič, posestnik, iz Mengša. — Mekinda, posestnik, iz Borovnice. — Janez Štritof, posestnik, iz Starega trga.

Pri **Južnem kolodvoru**: Franc Hanger, igralec, z družino, z Dunaja. — Jožef Ermacora, kupčevalec, iz Gornje Štajarskega. — P. Roje, pravnik, iz Gradca.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomerna v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		742 72	— 2 2	sl. zap.	oblačno	
21. 2. u. pop.		741 12	+ 6 0	"	del. jasno	0 00
9. u. zveč.		740 67	+ 1 6	"	oblačno	

Zjutraj oblačno, opoldne se je zjasnilo, zvečer oblačno. Srednja temperatura — 0 8° C., za 4 1° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

22. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 05 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 10 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	113 „ 40 „
Papirna renta, davka prosta	97 „ 70 „
Akcije avstr.-ogorske banke	881 „ — „
Kreditne akcije	287 „ 70 „
London	127 „ 65 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ 11 „
Ces. cekini	6 „ — „
Namske marke	62 „ 60 „

V. Izkaz.

Za Erjavčev spomenik in ustanovo došli so Goriškemu odboru še naslednji doneski:

II. Makab. 12, 43-46	3 gl. — kr.
Ivan Vrhovnik, kaplan v Dolu	2 „ — „
Čitalnica v Solkanu	3 „ — „
Stefan Kafol, korar stolne cerkve v Gorici	5 „ — „
Karol Hvala nabral v Volčah še	1 „ — „
Fr. Hebat, vikar na Vojsčici	1 „ — „
Marija Wessner nabrala v Krškem	9 „ 50 „
Jožef Leban, mizar v Želječah	— „ 08 „
Jenko Matija, dež. posl. in župan v Bolei	10 „ — „
V. Uršič in šolska mladina na St. Viški gori	2 „ 20 „
Odbor Čitalniški v Cirknem nabral	17 „ 50 „
Družba sv. Mohora v Celovei	500 „ — „
Andrej Einspieler, prof. v Celovei	5 „ — „
Lambert Einspieler, kap. vikar v Celovei	5 „ — „
J. Sket, prof. v Celovei	2 „ — „
Andr. Alijančič, stolni korar v Celovei	3 „ — „
Gregor Einspieler, mestni kaplan v Celovei	2 „ — „
A. Legat, tisk. vodja v Celovei	2 „ — „
Janežičeva rodbina v Celovei	10 „ — „
Čisti dohodek Besede v Gorici	202 „ 27 „
Križmann, učitelj v Dornbergu	1 „ — „
A. P. in A. B. v Vertobji po 1 gl.	2 „ — „
J. A.	2 „ — „
P. F.	— „ 50 „
Jos. Grašič, kaplan v Gračiči	1 „ 50 „
Slavoj Jenko, trgovec v Podgradi, nabral	34 „ 50 „
Alojzij Sorč nabral v Bolei	12 „ 10 „
Znesek	839 „ 75 „
Po odbitih poštinih stroških v znesku	— „ 40 „
ostane	839 „ 35 „
Vsled I., II., III. in IV. izkaza	1194 „ 68 „
Vkupaj	2034 „ 03 „

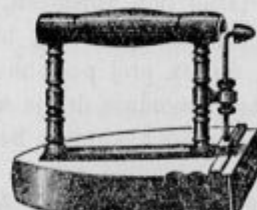
V Gorici, dné 14. marca 1887.

Odbor.

Kuhinjsko in hišno orodje

najboljše vrste

za gospodinje!



za gospodinje!

prodaja po najnižjih cenah

Franc Terček,

trgovec z železjem na Valvazorjevem trgu v hiši c. k. okrajnega glavarstva. (8)

Po znižanej ceni.

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal
(22) **IVAN BELEC,**
župnik.

Cena knjigi je znižana od 25 kr. na 20 kr., po pošti 5 kr. več; kdor jih vzame deset skupaj, dobi jednasto brezplačno. — Knjiga obsega 9 pól v osmerki.

„Katoliška tiskarna“

v Ljubljani
Valvazorjev trg šte. 5.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.